

AZERBAYCANLI
HEKİMLER DERNEĞİ

YABANCI UYRUKLU ASİSTAN HEKİMLERİN SORUNLARI ÜZERİNE GÖRÜŞLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

03.01.2017 - Ankara

- 1. 2014 yılında TBMM’de kabul edilen 6514 ve 6552 sayılı kanunlara esasen yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerine döner sermaye ve nöbet ücreti ödemeleri tüm üniversite ve eğitim-araştırma hastanelerinde (EAH) sorunsuz olarak yapılmakta mıdır?**

Söz edilen kanunların TBMM Sağlık Komisyonu gündemine alınması ve ilgili kanun tekliflerinin hazırlanması aşamalarında Derneğimizin oldukça aktif katılımı ve girişimleri söz konusu olmuş; sonuçta 25 yıllık bir sorunun çözümü hususunda önemli adımlar atılmıştır (<http://azhd.org/wp-content/uploads/2016/04/Yabancı-Uyruklu-Asistan-Hekimler-için-Yeni-Dönem.pdf>).

Kanunların mecliste kabul edildiği 2014 yılında bazı üniversite ve EAH’lerinde ödemelerin yapılması ile ilgili aksaklıklar yaşanmışsa da zaman içinde bu konudaki sorunlar asgari düzeye inmiştir. Söz konusu gecikme ve uygulamadaki aksaklığın, gerek kanundaki ibarelerin karmaşıklığından gerekse bazı kurumların kanunları yorumlamadaki farklılıklarından ve uygulamadaki keyfiliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim aynı yıl içerisinde Derneğimizce hazırlanan açıklayıcı dökümanlar (<http://azhd.org/wp-content/uploads/2016/04/Yabancı-Asistan-Hekim-Ödemeler-Mevzuati.pdf>) ve Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu’na 06.11.2014 tarihinde yayımlanan genelge (http://www.tkhk.gov.tr/1755_yabanci-uyruklu-asis) ile bu konudaki kafa karışıklığı giderilmiş, bu dökümanların ilgili kurum yönetimlerince incelenmesi neticesinde ödemeler düzenli olarak yapılmaya başlanmıştır. Son dönemde bu hususta sorun olduğuna dair bir şikayet yahut bildirim Derneğimize ulaşmamıştır.

- 2. Yabancı uyruklu asistan hekimler sağlık sigortası yaptırmakta mıdır? Zorunlu genel sağlık sigortasına (GSS) tabi midir? Bununla ilgili sorunlar nelerdir?**

Halen devam eden en büyük problemlerden birisi sağlık sigortası olarak görünmektedir. Zira, son yıllarda çıkarılan kanunlarla artık Türkiye’de ikamet izni olan tüm yabancı uyruklulara sağlık sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiştir. Ancak buradaki önemli husus, asistan hekimlerin GSS kapsamında sigortalanabilmek için en yüksek prim kategorisinden ödeme yapma zorunluluğu bulunmasıdır. İkamet iznini “öğrenci” olarak alan, “uzmanlık öğrencisi” olan ve “öğrenim amaçlı” olarak Türkiye’ye gelerek maaşsız çalışan yabancı asistan hekimlerin en düşük prim diliminde olan “öğrenci” kategorisinden sigorta yaptıramaması, aksine en yüksek dilimden prim ödemek zorunda olması üzüntü vericidir. Bu konu defaatle yetkililer

nezdinde dile getirilmiş ancak bir türlü çözüme kavuşturulamamıştır. Üyelerimiz, bu yıl için SGK tarafından yabancı uyruklu asistan hekimlerden aylık 500 TL'ye varan ödemeler talep edildiğini bildirmiştir. Zaten maaşsız ve oldukça düşük gelirlere (1000-2500 TL) yaşamını idame ettirmeye çalışan hekimlerimiz için bu oldukça ağır bir yükür ve bu çifte standart bir an önce düzeltilmelidir. Asistanların önemli bir bölümünün ailesinin de sigortalanma zorunluluğu düşünüldüğünde maddi külfetin boyutu daha iyi anlaşılabilir.

Sözü edilen nedenlerle maalesef, GSS zorunluluğuna rağmen halen birçok yabancı uyruklu asistan hekim arkadaşımız sağlık sigortasından mahrum bir şekilde eğitimine devam etmektedir. Bu konuda maalesef kadrolu personel olmamaları nedeniyle kurum desteği de söz konusu değildir.

Konuya ilişkin önerilerimizi daha önce de yazılı olarak dile getirmiş ve 2014 yılından itibaren Derneğimizin internet sayfasından yayınlamış bulunuyoruz (<http://azhd.org/wp-content/uploads/2016/04/Yabancı-Asistan-Hekim-Raporu-2014.pdf>).

3. Yabancı uyruklu asistan hekimler Mesleki Sorumluluk Sigortası yaptırmakta mıdır? Şayet yaptırmıyorsa, kurum tarafından sigorta ücretinin yarısı geri ödenmekte midir?

Sağlık sigortası ile benzer şekilde maalesef kurumların bu konuda da desteği söz konusu değildir. Örneğin Mesleki Sorumluluk Sigortası'nın zorunlu olduğu ilk yıl sigorta yaptırmak isteyen yabancı uyruklu bir asistan hekim arkadaşımıza kurumu tarafından ücretin yarısının geri ödenmeyeceği bildirilmiş, bunun üzerine de o arkadaşımız sigortayı yaptırmaktan vazgeçmiştir. Halbuki Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına tabi olarak burada hekimlik mesleğini (gözetim altında dahi olsa) icra eden yabancı uyruklu asistan hekimlerimizin mesleki faaliyetlerinden doğan tıbbi hatalara karşı sigortalanması bir gerekliliktir. Böylesi bir durumda sorumluluğun reddi söz konusu olmadığı gibi, uzmanlık öğrencisi olmaları nedeniyle sorumluluğun eğitim sorumlularına (uzman hekimlere) yüklenmesi de tamamıyla doğru bir yaklaşım değildir. Bu konudaki adil çözümün de sigorta masrafının (500-1000 TL/yıl) kurum tarafından karşılanması olduğunu düşünüyoruz; zira yabancı uyruklu asistan hekim arkadaşlarımızdan geçimlerini sağlayabilecek geliri olmadığı halde böylesi ek bir yükün altına girmelerini beklemek vicdani değildir.

4. Yabancı uyruklu asistan hekimlerin ek gelir kaynakları var mıdır?

Son dönemde yapılan kanun değişiklikleriyle yabancı uyruklu asistan hekimlerin özlük haklarında kısmi iyileştirmeler sağlansa da mevcut durumda kanunla belirlenmiş olan sınırlar dahilinde bir yabancı uyruklu asistan hekim, eğer nöbetsiz bir bölümde eğitim alıyorsa ayda toplam 1100 TL, nöbet tutuyorsa tutulan nöbetin sayısına/saatine ve türüne (servis, yoğun bakım ve acil) göre buna ek olarak 2300 TL'ye kadar aylık nöbet ücreti almaktadır. Fakat bu tutarların –özellikle nöbetsiz veya nöbeti az olan bölümlerde- yalnızca bir kişinin barınma, yemek, ulaşım vb. yaşam masraflarının tamamını karşılamaya yetmeyeceği açıktır. Bu nedenle çoğu hekim, zorunlu olarak mesai dışında –kanuni olmasa dahi- özel sektörde nöbet tutarak ek gelir elde etmektedir. Bunu noktada şunu da belirtmek gerekir. Söz konusu mesai dışı çalışma yalnızca yabancı uyruklu asistan hekimlerce değil Türk uyruklu asistanlarca

da sıklıkla başvuru alan bir uygulamadır. Tek fark, yabancı uyuklu asistanların buna neredeyse mecbur ve bağımlı olmasıdır. Özellikle İstanbul'da asistanların büyük bir çoğunluğunun özel hastane ve kliniklerde nöbet tuttuğu bilinen bir gerçektir. Ancak diğer illerde bu uygulama o kadar yaygın değildir.

Diğer taraftan yabancı uyuklu asistan hekimlerin kendi ülkelerinden burs almaları da zaman zaman söz konusu olmaktadır. Örneğin Azerbaycanlı asistan hekimlerin büyük bir çoğunluğu geçen yıla kadar Azerbaycan Cumhuriyeti Yurtdışı Eğitim Burs Programı kapsamında burs almaktayken bu programın geçen yıl kapanmasıyla birlikte artık son 2 yıldır asistanlığa yeni başlayan hekimler bu programdan yararlanamamaktadır.

5. Dış hekimlerinin özel olarak karşılaştıkları problemler var mıdır?

Yabancı uyuklu asistan hekimler (tıpta uzmanlık öğrencileri) için belirttiğimiz Genel Sağlık Sigortası ve Mesleki Sorumluluk Sigortası ile ilgili problemler benzer şekilde yabancı dış hekimleri için de sorun teşkil etmektedir. Bunların yanında, yabancı dış hekimlerinin 1) gelir yetersizliği ve 2) Türkiye Cumhuriyeti dahilinde mesleklerini icra edememe gibi iki temel ve ciddi problemleri mevcuttur.

1. 18.01.2014 tarihinde 6514 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle 1219 sayılı kanunun ek 14. maddesine eklenen fıkra sonrasında dış hekimliğinde uzmanlık eğitimi almakta olan yabancı uyuklu asistanlara da döner sermayeden ödeme yapılması kabul edilmiştir. Fakat, dış hekimliğinin nöbetsiz bir bölüm olması nedeniyle yabancı dış hekimlerinin aylık toplam gelirleri 1100 TL ile sınırlı kalmaktadır. Doktora eğitim alan yabancı dış hekimleri ise bu asgari ücretin altındaki 1100 TL gelirden de yoksun olarak hayatlarını idame ettirmeye çalışmaktadırlar. Bu konuda iyileştirmelerin yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu nedenle ne yazık ki, birçok asistan arkadaşımız özel dış sağlık kliniklerinde mesai dışında izinsiz olarak çalışmakta ve birçok durumda da çalışma statüleri olmadığından işverenler tarafından çalıştırıldıkları halde önceden söz verilen ücretleri ödenmemektedir. Zaten ücretsiz ve güvencesiz çalışan arkadaşlarımız ise maalesef bu konuda haklarını arayamamakta ve mağdur olmaktadır.

2. Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 30. maddesine göre Türkiye'de dış hekimliği yapmak için Türk olma şartı aranmaktadır. Dolayısıyla, yabancı dış hekimleri Türkiye'deki üniversitelerin dış hekimliği fakültelerinden mezun olmaları veya uzmanlık eğitimlerini tamamlamaları halinde bile Türkiye Cumhuriyeti dahilinde mesleklerini icra edememektedirler. Tıp hekimleri için bu durum son yıllardaki düzenlemelerle en azından özel sektörde çalışma anlamında değişmiş olsa da dış hekimlerinin çalışmama sorunu halen güncelliğini korumaktadır.

Bu konuda Türk soylu yabancı dış hekimleri açısından özel bir durum mevcuttur. 2527 sayılı Türk soylu yabancıların Türkiye'de meslek ve sanatlarını serbestçe yapabilmelerine imkan tanıyan kanun Türk soylu yabancı

diş hekimlerinin mesleklerini icra etmelerine izin vermektedir. Buna rağmen kimlerin Türk soylu sayılacağı ile ilgili konu net değildir. Bu kanundan yararlanmak isteyen bazı Azerbaycanlı diş hekimi arkadaşlarımız başta Çalışma Bakanlığı olmak üzere yetkili kurumlarla temasta bulunmuş, fakat bu muamma nedeniyle “Türk soyluluk” belgesi elde etmeyi başaramamışlardır.

6. Diğer sorunlar ve öneriler?

Dünyadaki bütün gelişmiş ülkelerdeki uygulamalar dikkate alındığında yabancı olsun olmasın uzmanlık eğitime kabul edilmiş tüm asistan hekimlerin her bakımdan aynı şartlara tabi olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu nedenle aynı ortamda aynı koşullar altında omuz omuza çalışan asistanların Anayasa'nın “eşit işe eşit ücret” ilkesi gereği aynı veya en azından asgari kabul edilebilir yaşam standartlarında bir asistanlık süreci geçirebilmeleri için makul ücretler alması gerektiğine inanıyoruz. Bunun için sağlanan gelişmeler yüz güldürücü olup, yıllardır kronikleşmiş olan büyük bir sorunun çözümü yönünde atılmış önemli adımlardır. Bu nedenle tüm yabancı uyruklu asistan hekimler adına Azerbaycanlı Hekimler Derneği olarak, emeği ve katkısı olan tüm yetkililere teşekkür ediyoruz. Bu iyileştirmelerin devam ederek arzu edilen seviyeye geleceğine olan inancımızı da yinelemek istiyoruz.

Bu konuyla ilintili olarak, bazı kliniklerde asistanlık süresinin keyfi olarak uzatılmasının da geçim sıkıntısı yaşayan yabancı uyruklu asistanlar için özellikle yıpratıcı olduğunu ve söz konusu uygulamaların kaldırılması yönünde tedbirler alınması gerektiğini de ifade etmek istiyoruz.

Son olarak ülkemizde ana dallarda uzmanlık eğitimi yapan yabancı uyruklu asistan hekim sayısındaki artış ve bu asistanların memleketlerindeki özelleşmiş uzmanlara olan ihtiyacın dikkate alınarak yan dal uzmanlık kadrolarının artırılması hususunda da TUK'un ilgi ve desteğini beklediğimizi bildirmek istiyoruz. Bu konuda gerek verilerin paylaşılması gerekse analizi noktasında işbirliğine açık olduğumuzu da beyan ederiz.

Bu vesileyle görüş ve önerilerimizi paylaşma fırsatı verdiğiniz için Kurulunuza teşekkür eder, iyi çalışmalar dileriz.

Uzm. Dr. Şahin Hanalioğlu

Azerbaycanlı Hekimler Derneği Başkanı

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı

GSM: 0505 850 31 57

E-posta: sahinhanalioglu@gmail.com

URL: www.azhd.org